

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสวนป่าสำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่มีไม้หวงห้ามขึ้นตามธรรมชาติอยู่ก่อนแล้ว

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๖๑๐/๑๐๔๘๒ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๒๐๓ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นในปัญหาเรื่องที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่ได้ดำเนินการปลูกป่าอยู่ก่อนแล้วจะขอขึ้นทะเบียนสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ นั้น กรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า เนื่องจากปรากฏว่ามี การตีความความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ให้ไว้ดังกล่าวออกไปหลายแนวทาง จนหาข้อยุติไม่ได้ โดยแต่ละฝ่ายมีความเห็น ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความการขึ้นทะเบียนสวนป่าให้ขึ้นได้เฉพาะไม้ที่มีการปลูกขึ้นและบำรุงเท่านั้น จึงจะสามารถทำไม้ออกตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ระบุว่า “หากมีการขอขึ้นทะเบียนที่ดินที่มีไม้หวงห้ามขึ้นตามธรรมชาติอยู่ก่อนแล้วเป็นสวนป่า น่าจะได้พิจารณาโดยรอบคอบเพราะว่า อาจเป็นช่องทางให้มีการขึ้นทะเบียนสวนป่าเพื่อทำการตัดฟันไม้หวงห้ามที่ขึ้นอยู่ก่อนแล้ว หรือ เป็นช่องทางให้ผู้ปลูกป่าทดแทนไม้ที่ตัดตามข้อกำหนดในสัมปทานการทำไม้อาจขอขึ้นทะเบียนสวนป่าเพื่อตัดฟันไม้ดังกล่าวตามพระราชบัญญัติสวนป่าได้” แสดงว่าเฉพาะไม้หวงห้ามที่ขึ้นโดยการปลูกเท่านั้นจึงจะทำไม้ออกได้ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อมีการนำที่ดินมาขึ้นทะเบียนสวนป่า ส่วนไม้หวงห้ามที่ขึ้นอยู่ในที่ดินตามธรรมชาติ (มิได้มีการปลูกขึ้น) ในการทำไม้จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เท่านั้น

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า ไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น จากเหง้า จากเมล็ดที่ปลิวมาตก ในที่ดิน หรือแตกหน่อจากตอของต้นเดิมที่ตัดไปแล้ว ก็สามารถทำไม้ออกได้ถ้าได้นำที่ดินที่มีไม้นั้นขึ้นอยู่มาขึ้นทะเบียนสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

กรมป่าไม้พิจารณาความเห็นของทั้ง ๒ ฝ่ายดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า เป็นการขัดแย้งกันในสาระสำคัญและเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องหาข้อยุติ ดังนั้น จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้โปรดพิจารณาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ชัดเจนอีกครั้ง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๔๓๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้แทนของหน่วยงานดังกล่าว เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ข้อหาหรือนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่มีไม้หวงห้ามขึ้นตามธรรมชาติอยู่ก่อนแล้ว จะรับขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) เห็นว่า มาตรา ๓^{*} แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดนิยามคำว่า “สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๕ เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และนิยามคำว่า “ต้นไม้” หมายความว่า ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ และหมายความรวมถึงต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นแต่อาจใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ได้ด้วย จากบทนิยามดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า การทำสวนป่าจะต้องเป็นการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ แต่ที่ดินที่จะนำมาขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าได้อาจมีต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้นก็ได้ ส่วนปัญหาว่า ไม้หวงห้ามที่ขึ้นอยู่ก่อนแล้วนั้น จะต้องเป็นไม้หวงห้ามที่ปลูกขึ้นเองเท่านั้น หรือรวมถึงไม้หวงห้ามที่ขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ดินด้วยนั้น เห็นว่า ในที่ดินแปลงหนึ่งๆ อาจมีต้นไม้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเสมอไม่ว่าจะเกิดจากเมล็ดที่ปลิวมาตกในที่ดิน หรือการแตกหน่อจากตอของต้นไม้ที่ตัดไปแล้ว หรือจากเหตุอื่นใดก็ตาม ซึ่งต้นไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาตินั้นอาจเกิดขึ้นได้ทั้งก่อนและภายหลังการปลูกสร้างสวนป่า คำนิยามคำว่า “ต้นไม้” จึงหมายความถึง ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้น ดังนั้น ที่ดินที่มีไม้หวงห้ามขึ้นเองตามธรรมชาติอยู่ก่อนแล้ว จึงสามารถขึ้นทะเบียนสวนป่าได้

สำหรับข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ในเรื่องเสร็จที่ ๘๓/๒๕๓๖ นั้น มุ่งประสงค์ที่จะให้นายทะเบียนรับขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าด้วยความรอบคอบ เพื่อมิให้มีการนำการขึ้นทะเบียนสวนป่าไปใช้ในทางที่ผิดจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้ขึ้นทะเบียนสวนป่าเพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้าม มิใช่มีเจตนาเพียงจะตัดไม้หวงห้ามที่ขึ้นตามธรรมชาติไปขายเท่านั้น

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๔

* มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๕ เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

“ต้นไม้” หมายความว่า ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้และหมายความรวมถึงต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นแต่อาจใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ได้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

* บันทึก เรื่อง การขึ้นทะเบียนสวนป่าสำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ได้ปลูกป่าอยู่ก่อนแล้ว